

ANKARA
HACI BAYRAM VELİ UNIVERSITY
FACULTY OF TOURISM

TourisMICE

**ITTD
20**

INTERNATIONAL

TRAVEL AND TOURISM DYNAMICS

**PROCEEDINGS
BOOK**

**08 - 10
OCTOBER
2020**

ITTD 20

INTERNATIONAL TRAVEL AND TOURISM DYNAMICS

08 - 10 OCTOBER 2020

T.C. GÖLBAŞI
KAYMAKAMLIĞI

GÖLBAŞI
BELEDİYESİ

HALKBANK

Sistem AI
ALÜMİNYUM

UZUNER
ALÜMİNYUM

hacibayram.edu.tr/tourismice

Copyright © 2020 Ankara Hacı Bayram Veli University / Ankara Hacı Bayram Veli
Üniversitesi

The responsibility of the papers in the congress book belongs to the authors. Editors do not have any responsibility./ Kongre kitabındaki bildirilerin sorumluluğu yazarların kendilerine aittir. Editörlerin herhangi bir sorumluluğu yoktur.

© All Rights Reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means. / Her hakkı saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü çoğaltılamaz, bir erişim sisteminde saklanamaz veya herhangi bir biçimde veya herhangi bir yolla iletilemez.

Editors/Editörler

Prof. İrfan YAZICIOĞLU (Ph.D.)
Assoc. Prof. Ece KONAKLIOĞLU (Ph.D.)
Assoc. Prof. Özlem ALTUNÖZ (Ph.D.)
Assoc. Prof. Yalçın ARSLANTÜRK (Ph.D.)

Assistant Editors/Editor Yardımcıları

Alper ISIN (Ph.D.)
Cemal Ersin SİLİK (Ph.D.)
Fulden Nuray KUCUKERGIN

Printing/ Baskı

Printed in Ankara, Turkey
E-ISBN: 978-605-031-445-8

Ankara Hacı Bayram Veli University/ Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

**INTERNATIONAL TRAVEL AND TOURISM DYNAMICS CONGRESS (ITTD20)/
ULUSLARARASI SEYAHAT VE TURİZM DİNAMİKLERİ KONGRESİ (USTDK20)**

COMMITTEES/ KURULLAR

HONOUR COMMITTEE/ ONUR KURULU

Prof. Dr. Yusuf TEKİN, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. İRFAN YAZICIOĞLU, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi
Dekani
Prof. Dr. Kurtuluş KARAMUSTAFA Kayseri Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Osman M. KARATEPE Doğu Akdeniz Üniversitesi Öğretim Üyesi
Prof. Dr. Cihan ÇOBANOĞLU Güney Florida Üniversitesi Öğretim Üyesi

**CONGRESS ORGANIZING COMMITTEE MEMBERS/ KONGRE DÜZENLEME
KURULU ÜYELERİ**

Prof. Dr. Bilgehan GÜLCAN
Prof. Dr. Atilla AKBABA
Doç. Dr. Evren GÜÇER
Doç. Dr. Ece KONAKLIOĞLU
Doç. Dr. Yalçın ARSLANTÜRK
Doç. Dr. Özlem ALTUNÖZ
Doç. Dr. Menekşe CÖMERT
Doç. Dr. Mustafa AKSOY
Doç. Dr. M. Murat KIZANLIKLI
Dr. Öğr. Üyesi Tufan SÜREN
Öğr. Gör. Dr. Hakan ÇETİNER

Arş. Gör. Dr. Alper İŞİN
Arş. Gör. Dr. Cemal Ersin SİLİK
Arş. Gör. Fulden Nuray KÜÇÜKERGİN
Arş. Gör. Dr. Halil Can AKTUNA
Arş. Gör. Erdem ŞİMŞEK
Arş. Gör. Esin AYSİN
Arş. Gör. Seval KURT
Arş. Gör. Tuğba ŞEN KÜPELİ
Arş. Gör. Ayşe Selin DÜLGER

Arş. Gör. Ümit Can KAYA
Arş. Gör. Gizem PALA
Arş. Gör. Seda ERKEKLİ
Arş. Gör. Batuhan ÖZTÜRK
Arş. Gör. Funda ALDOĞAN ŞENOL
Arş. Gör. Buse ÇETİ
Arş. Gör. Mehmet KIZILELİ
Arş. Gör. Firuze CEYLAN
Arş. Gör. Beyza ADIGÜZEL

SCIENTIFIC COMMITTEE/ BİLİM KURULU

Prof. Dr. A. Akın AKSU	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Ahmet AKTAŞ	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Ahmet TAYFUN	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Ali YAYLI	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Arzu KILIÇLAR	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Atilla AKBABA	İZMİR KATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Azize HASSAN	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Bahattin ÖZDEMİR	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Beykan ÇİZEN	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Bilgehan GÜLCAN	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Cafer TOPALOĞLU	MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Cevat TOSUN	ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Cevdet AVCIKURT	BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Cihan ÇOBANOĞLU	UNIVERSITY OF SOUTH FLORIDA
Prof. Dr. Derman KÜÇÜKALTAN	İZMİR KAVRAM MESLEK YÜKSEKOKULU
Prof. Dr. Düriye BOZOK	BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Elbeyi PELİT	AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Fevzi OKUMUŞ	UNIVERSITY OF CENTRAL FLORIDA
Prof. Dr. Fügen ÖZKAYA	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Füsun İSTANBULLU DİNÇER	İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Göknıl Nur KOÇAK	MERSİN ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Hasan KILIÇ	DOĞU AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. İrfan YAZICIOĞLU	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Juan Ignacio Pulido FERNÁNDEZ	UNIVERSIDAD DE JAÉN
Prof. Dr. Kemal BİRDİR	MERSİN ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Kurban ÜNLÜÖNEN	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Konstantinos ANDRIOTIS	MIDDLESEX UNIVERSITY
Prof. Dr. Kurtuluş KARAMUSTAFA	KAYSERİ ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. M ^a Francisca BLASCO LÓPEZ	UNIVERSIDAD COMPLUTENSE DE MADRID
Prof. Dr. M. Mithat ÜNER	ATILIM ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Marianna SIGALA	UNIVERSITY OF SOUTH AUSTRALIA
Prof. Dr. Medet YOLAL	ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

Prof. Dr. Mehmet YEŞİLTAŞ	ULUSLARARASI KIBRIS ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Meryem AKOĞLAN KOZAK	ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Metin KOZAK	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Muharrem TUNA	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Murat DOĞDUBAY	BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Nazmi KOZAK	ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Nurten ÇEKAL	PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Oktay EMİR	ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Orhan BATMAN	SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Osman Avşar KURGUN	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Osman Eralp ÇOLAKOĞLU	AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Osman Nuri ÖZDOĞAN	AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Ozan BAHAR	MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Öcal USTA	İSTANBUL KENT ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Ömer ŞANLIOĞLU	ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Önder MET	BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Özkan TÜTÜNCÜ	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. R. Pars ŞAHBAZ	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. S. Gül GÜNEŞ	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Selma MEYDAN UYGUR	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Umut AVCI	MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Yahşi YAZICIOĞLU	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Yasin BOYLU	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Yaşar SARI	ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Yusuf AYMANKUY	BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Yüksel ÖZTÜRK	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Zeynep ASLAN	ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Ahmet Bülent ÖZTÜRK	UNIVERSITY OF CENTRAL FLORIDA
Doç. Dr. Ali ÖZTÜREN	DOĞU AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Anukrati SHARMA	UNIVERSITY OF KOTA
Doç. Dr. Aybuke Elif CEYHUN SEZGİN	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Ayşe BAŞ COLLINS	BİLKENT İHSAN DOĞRAMACI ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Bayram ŞAHİN	BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Bekir Bora DEDEOĞLU	NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Burhan KILIÇ	MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ

Doç. Dr. Burhanettin ZENGİN	SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Cem IŞIK	ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Ece KONAKLIOĞLU	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Emine ÇINA BAL	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Emrah ÖZKUL	KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Erdal YILMAZ	ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Evren GÜÇER	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Fatih TÜRKMEN	KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Gonca GÜZEL ŞAHİN	ATILIM ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Gülay ÖZDEMİR YILMAZ	BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Gülten YURTSEVEN	BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Gürkan AKDAĞ	MERSİN ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Hakan KOÇ	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Hasan Hüseyin SOYBALI	AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Levent KOŞAN	MERSİN ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. M. Alparslan KÜÇÜK	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. M. Murat KIZANLIKLI	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Mark Anthony CAMILLERI	UNIVERSITY OF MALTA
Doç. Dr. Menekşe CÖMERT	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Mustafa AKSOY	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Mustafa SANDIKÇI	AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Nilgün AVCI	EGE ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Nuray TETİK DİNÇ	BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Osman Cenk DEMİROĞLU	SABANCI ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Özlem ALTUNÖZ	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Pınar TEMİZKAN	ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Rahman TEMİZKAN	ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Ramazan GÖRAL	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Sabri ÇELİK	AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Saime KÜÇÜKKÖMÜRLER	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Sebahattin KARAMAN	BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Sedat YÜKSEL	MOHE, COLLEGE OF APPLIED SCIENCES
Doç. Dr. Selda UCA	KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Semra AKTAŞ POLAT	İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Semra ŞAHİNGÖZ	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ

Doç. Dr. Sevil BÜLBÜL	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Volkan ALTINTAŞ	İZMİR KATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Yasin BİLİM	NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Yasin KELEŞ	ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Yetkin BULUT	ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Yalçın ARSLANTÜRK	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Abdullah ERGİN	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Abdullah USLU	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Ahmad RAGAP	MINIA UNIVERSITY-EGYPT
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet UŞAKLI	BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet VATAN	İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Ali SOLUNOĞLU	KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Aylin NALÇACI İKİZ	KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Ali TURAN BAYRAM	SİNOP ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Alpay TIRIL	SİNOP ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Alper KURNAZ	BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Aydoğan AYDOĞDU	KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Nevin SERT	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Barış DEMİRCİ	ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Burcu Ayşenur AKBULUT	RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Caner ÇALIŞKAN	ADYAMAN ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Dilistan SHIPMAN	BİLGİ ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Duygu YETGİN	ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Emin ARSLAN	TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Emrah KESKİN	NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Ercan KARAÇAR	SİNOP ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Ercan YAVUZ	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Erdem TEMELOĞLU	ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Erhan BOĞAN	ADYAMAN ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Ertuğrul DÜZGÜN	GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Gonca KILIÇ	AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Gül ERKOL BAYRAM	SİNOP ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Faizan ALI	UNIVERSITY OF SOUTH FLORIDA
Dr. Öğr. Üyesi Firdevs Feyza İNCE	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Fulya SARPER	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ

Dr. Öğr. Üyesi H. Dilek SEVİN	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Hamed REZAPOURAGHDAM	BAHCESEHIR CYPRUS UNIVERSITY
Dr. Öğr. Üyesi Hakan KENDİR	TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Hande AKYURT KURNAZ	BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Hasan CİNNİOĞLU	İSKENDERUN TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Hasan KÖŞKER	ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin PAMUKÇU	KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi İlkey YILMAZ	İSTANBUL AYVANSARAY ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Kemal Gürkan KÜÇÜKERGİN	ATILIM ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Sedat İPAR	SİNOP ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Melek YAMAN	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Mert GÜRLEK	BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Emin SOYDAŞ	İSKENDERUN TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Mutlu KAYA	ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Nuria RECUERO VIRTO	UNIVERSIDAD COMPLUTENSE DE MADRID
Dr. Öğr. Üyesi Olca SEZEN DOĞANCILI	SİNOP ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Özgür YAYLA	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Seden DOĞAN	ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Seyfullah GÜL	ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Shivam Prakash BHARTIYA	GOENKA UNIVERSITY
Dr. Öğr. Üyesi Tamer KOBURTAY	UNIVERSITY OF PETRA
Dr. Öğr. Üyesi Tolga Fahri ÇAKMAK	ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Tufan SÜREN	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Yakup ÖZTÜRK	ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Yasemin TEKİN	BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Yeliz PEKERŞEN	KONYA NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Yılmaz SEÇİM	KONYA NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üyesi Yunus TOPSAKAL	SİİRT ÜNİVERSİTESİ
Dr. Fabio CARBONE	COVENTRY UNIVERSITY
Dr. Marica MAZUREK	UNIVERSITY OF ŽILINA
Dr. Ömür Fatih KARAKULLUKÇU	ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Dr. Raymond ADONGO	UNIVERSITY OF GHANA
Dr. Thiago Beraldo	CHICO MENDES INSTITUTE FOR BIODIVERSITY CONSERVATION
Öğr. Gör. Dr. Azade Özlem ÇALIK	ANKARA ÜNİVERSİTESİ
Öğr. Gör. Dr. Enis Güvenç TATAROĞLU	ATILIM ÜNİVERSİTESİ

Öğr. Gör. Dr. Filiz Özlem ÇETİNKAYA KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ
Öğr. Gör. Dr. Hakan ÇETİNER ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Öğr. Gör. Dr. Şerife Gamze ALBAYRAK ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ

TABLE OF CONTENTS/ İÇİNDEKİLER**FULL TEXT PAPERS/ TAM METİN BİLDİRİLER**

AKDENİZ ÇANAĞINDAKİ DESTİNASYONLARIN SEYAHAT VE TURİZM REKABETÇİLİK ENDEKSİ VERİLERİNİN REKABETTE KARŞILAŞTIRMALI ÜSTÜNLÜKLER TEORİSİNE GÖRE İNCELENMESİ	
HALİME EŞİYOK PROF. DR. AZİZE HASSAN	1
GASTRONOMİ VE MUTFAK SANATLARI LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN SEKTÖRE GİRME NİYETLERİ	
DOÇ. DR. S. PINAR TEMİZKAN NUR SENA KURTULMUŞ	11
NEDEN BU KADAR ŞEF\GASTRONOMİ ETKİNLİĞİ VAR? İHTİYAÇ VAR MI?	
SEDA KALEÖZÜ GÖKMEN DUMAN	22
UNESCO GASTRONOMİ ŞEHİRLERİ GAZİANTEP VE HATAY'DAKİ BELEDİYE GİRİŞİMLERİ: GAZİANTEP MUTFAK SANATLARI MERKEZİ VE HATAY GASTRONOMİ EVİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	
DR. ÖĞR. ÜYESİ SAİT DOĞAN	43
TURİZM VE KARBON AYAK İZİ: TÜRKİYE VE DÜNYADA YAPILAN ÇALIŞMALAR IŞIĞINDA BİR FARKINDALIK ÇALIŞMASI	
DR. ÖĞR. ÜYESİ DEFNE AKDENİZ DR. ÖĞR. ÜYESİ ERDEM TEMELOĞLU	56
SURİYELİ SİĞINMACILARIN TÜRK MUTFAK KÜLTÜRÜ VE YİYECEK İÇECEK İŞLETMELERİNDE İSTİHDAMA ETKİLERİ	
ARŞ. GÖR. CİHAN CANBOLAT DOÇ. DR. YETKİN BULUT	65
YİYECEK-İÇECEK İŞLETMELERİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİR TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİ	
ARŞ. GÖR. CİHAN CANBOLAT DR. ÖĞR. ÜYESİ ZUHAL ÇİLİNGİR ÜK	75
SOSYAL MEDYA VERİLERİNDEN METİN MADENCİLİĞİ YÖNTEMİYLE REKABET AVANTAJI YARATMA: ANTALYA ÖRNEĞİ	
AHMET BÜYÜKEKE PROF. DR. ALPTEKİN SÖKMEN	84
BALKAN MUTFAĞI VE TÜRK MUTFAĞI ETKİLEŞİMLERİ	
PROF. DR. FÜGEN DURLU ÖZKAYA ARŞ. GÖR. SEREN BAYDAN ÖĞR. GÖR. BEHİYENUR ÜNAL KIRAZCI	96
TURİST REHBERİ ADAYLARININ TÜRK MUTFAĞINA YÖNELİK ALGILARI VE GASTRONOMİ REHBERLİĞİNDE UZMANLAŞMAYA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ	
DR. ÖĞR. ÜYESİ SILA KARACAOĞLU DOÇ. DR. DURAN CANKÜL	110

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN YEME DAVRANIŞLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

PROF. DR. AHMET TAYFUN
ÖĞR. GÖR. NADİRA TURGANBAEVA
ÖĞR. GÖR. DİNARA ISAKOVA..... 121

TURİZM İŞLETMESİ ÇALIŞANLARINDA NOMOFOBİ: SİNOP İLİ ÖRNEĞİ

DR. ÖĞR. ÜYESİ HANDAN ÖZÇELİK BOZKURT 128

FİZİKSEL TAŞIMA KAPASİTESİ AÇISINDAN TOPKAPI SARAYI'NIN DEĞERLENDİRİLMESİ

DR. ÖĞR. ÜYESİ AYŞE NEVİN SERT..... 136

KOP BÖLGESİNDEKİ TERMAL TURİZM İŞLETMELERİNİN MENÜ DEĞERLENDİRMESİ

RABİA ÖZHAN
PROF. DR. METE SEZGİN
DR. MURAT GÜMÜŞ..... 146

HAVALİMANLARINDA SUNULAN İNOVATİF KONAKLAMA HİZMETLERİNİN İNCELENMESİ

PROF. DR. İSMAİL KIZILIRMAK
ÖĞR. GÖR. TULAY GÜNEY
ÖĞR. GÖR. NİL AYDUĞAN
ARŞ. GÖR. MERT ÖĞRETMENOĞLU 152

DESTİNASYONUN TURİSTİK ÇEKİCİLİK UNSURU BAĞLAMINDA AŞIRI TURİZMİN DEĞERLENDİRİLMESİ

DR. ÖĞR. ÜYESİ SERAP SERİN KARACAER 165

OVER TURİZMİN YAYLA KÜLTÜRÜNE ETKİLERİ

ARAŞTIRMACI YAZAR HİKMET HABERAL 179

NEVŞEHİR'İN YENİLEBİLİR YABANİ OTLARI

DR. ÖĞR. ÜYESİ EMRAH KESKİN
BÜŞRA DÖNMEZ 189

TURİZM Mİ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK Mİ? YAVAŞ ŞEHİRLERE YÖNELİK BİR DEĞERLENDİRME

ARŞ. GÖR. DR. ZEYNEP ÇOKAL
ÖĞR. GÖR. DR. GAYE DENİZ
ARŞ. GÖR. AYBÜKE ÖZSOY..... 203

KANYON TURİZMİ KAPSAMINDA TOKAT – ZİNAV KANYONU'NUN SWOT ANALİZİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ

DR. ÖĞR. ÜYESİ HAKAN KENDİR..... 215

ETKİNLİK TURİZMİ BAĞLAMINDA FESTİVAL TURİZMİNİN SOSYOEKONOMİK ETKİLERİNİN İNCELENMESİ

DR. ÖĞR. ÜYESİ ERSİN ARIKAN
DR. ÖĞR. ÜYESİ OLCA SEZEN DOĞANCILI..... 223

Turizm mi Sürdürülebilirlik mi? Yavaş Şehirlere Yönelik Bir Değerlendirme**¹Arş. Gör. Dr. Zeynep ÇOKAL**

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi

zeynepkabaoglu@nevsehir.edu.tr

Orcid: 0000-0001-5729-3228

Öğr. Gör. Dr. Gaye DENİZ

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi

gaye.yuksel@nevsehir.edu.tr

Orcid: 0000-0002-9980-8506

Arş. Gör. Aybüke ÖZSOY

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi

aybuke.ozsoy@nevsehir.edu.tr

Orcid: 0000-0001-6906-5679

Özet

Yaşamın her alanında yaşanan gelişmeler insanların daha da hızlı olmasına ve her şeyin hızla tüketilmesine neden olmaktadır. Tüketime hızla olması ancak aynı hızla üretimin olmaması, tüketilenin yerine doğanın ve insanın aynı hızla yenisini koyamaması, insanları ve toplumları endişelendiren bir durum haline gelmektedir. Bu endişelerle birlikte sürdürülebilirlik kavramı önem kazanmış, gelecek nesillere daha temiz ve daha doğal bir yaşam bırakmanın amaç edinildiği felsefeler doğmuştur. Yavaş şehir hareketi de sürdürülebilirliğin esas olduğu, şehirlerin gelecek nesillere daha doğal ve daha yaşanabilir olarak kalmasını sağlayan bir felsefe olarak ortaya çıkmıştır. Yavaş şehirlerin temel amacı, gelecek nesillere daha yaşanabilir bir yaşam alanı bırakmaktır. Bu amaçla kurulan yavaş şehir organizasyonu da yerel değerleri koruyan, yaşam kalitesini arttırmayı hedefleyen, sürdürülebilir kentsel gelişim modelini benimseyen ve yerel yönetimler tarafından desteklenen uluslararası bir organizasyondur. Temel amacı sürdürülebilir şehirlerin kalitesini artırarak bu şehirlerin geleceğe kalmasını sağlamak olan yavaş şehir organizasyonu, belirli kriterler çerçevesinde şehirlere “Yavaş Şehir (Cittaslow)” unvanı vermektedir. Türkiye’de 2020 yılı itibarı ile 18 ilçenin bu unvana sahip olduğu görülmektedir. Ancak Türkiye’deki yavaş şehir uygulamaları incelendiğinde, bazı noktalarda yavaş şehir felsefesi ile örtüşmeyen uygulamalara rastlanmaktadır. Yavaş şehir uygulamasının temel felsefesi sürdürülebilirlik olmasına karşın, Türkiye’de bunun bir etiket olarak kullanıldığı ve turistik çekicilik olarak sunulduğu görülmektedir. Bu çalışmanın amacı, 18 yavaş şehrin bu unvanı almadan önceki ve sonraki turizm hareketlerini incelemektir. Araştırmada veri toplama aracı olarak ikincil verilerden yararlanılmış ve yavaş şehirlerin yıllara göre istatistiksel bilgileri incelenmiştir. Bu kapsamda yavaş şehirlerin nüfusu, turist sayıları ve ortalama geceleme sayıları istatistiksel olarak ele alınmaktadır. Bu parametreler çerçevesinde ele alınan yavaş şehirlerin, özellikle uzun zamandır bu unvana sahip olanların, turist sayılarında belirgin bir artış olduğu bununla birlikte daha fazla turist ağırlayan destinasyonlar haline geldiği görülmektedir. Bu durum, yavaş şehir unvanını alan şehirlerde bu unvanın kitlesel bir turizm hareketliliğine yol açtığı kaygısını ortaya çıkarmaktadır. Araştırma sonucunda yavaş şehir felsefesini benimseyen şehirlerin yerel yönetimlerine, özellikle yerel halkın bilinçlendirilmesi konusunda ve diğer dikkat edilmesi gereken noktalar hususunda önerilerde bulunulmuştur. Bu çalışma ile yavaş şehirler istatistiksel veriler ışığında değerlendirilmiştir. Bundan sonraki araştırmacılara ise yapılabilecek farklı çalışmalara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Yavaş Şehir, Sürdürülebilirlik, Turistik Çekicilik, Türkiye.

Tourism or Sustainability? An Evaluation for Slow Cities**Abstract**

Developments in every part of life cause people even faster and everything is consumed quickly. It is a situation that worries people and societies because the consumption is fast but the production is not at the same speed, the nature and the people cannot replace the consumed with the same speed. With these concerns, the concept of sustainability has gained importance and philosophies were born with the aim of leaving a cleaner and more natural life for future generations. The slow city movement has emerged as a philosophy that sustainability is essential, enabling cities to remain more natural and livable to future generations. The main purpose of slow cities is to leave a more livable living space for future generations. The slow city organization established for this purpose is an international organization that protects local values, aims to increase the quality of life, adopts a sustainable urban development model and is supported by local governments. The slow city organization, whose main purpose is to increase the quality of sustainable cities and ensure that these cities remain in the future, gives cities the title of “Slow City (Cittaslow)” within the framework of certain criteria. In 2020 the 18 districts in Turkey seems to be having this title. However, when examining applications slow city in Turkey, at some point the application is found to not overlap with the philosophy of slow cities. Although the basic philosophy of sustainability practices slow city in Turkey shows that it is used as a label and presented as a tourist attraction. The aim of this study is to examine the tourism movements of 18 slow cities before and after this title. In the research, secondary data was used as a data collection technique, and statistical data of slow cities by years were examined. In this context, the population of slow cities, the number of tourists and the average number of overnight stays are analyzed statistically. It is observed that the slow cities, especially those who have had this title for a long time, which are handled within the framework of these parameters, have a significant increase in the number of tourists, however, they have become destinations that host more tourists. This situation reveal the concern that in cities that take the slow city title, this title leads to a massive tourism mobility. As a result of the research, suggestions were made to the local administrations of the cities that adopt the slow city philosophy, especially in raising awareness of the local people and other points of attention. With this study, slow cities were evaluated in the light of statistical data. Suggestions for different studies that could be done were made to the next researchers.

Keywords: Slow City, Sustainability, Tourist Attraction, Turkey.

¹ Sorumlu yazar: Zeynep Çokal

GİRİŞ

21'inci yüzyılda en sık dile getirilen ifadelerden biri olan “dünyanın küresel bir köy haline gelmesi”, gerek gündelik yaşama gerekse ekonomik ve siyasi boyutunun yanında kültürel anlamda insanların hayatlarına nüfuz etmektedir. Öyle ki mesafeler azalıp, dünya mecazi anlamda küçülmeye başladığında uçak bileti rezervasyonu yaptırmak, birkaç saat içinde dünyanın yarısını görebilmek, herhangi bir bilgiyi çok kısa zamanda dünyanın öbür ucuna iletmek, uluslararası yatırım yapmak gibi fırsatların yanında; dış kaynak kullanımının arttırması, farklı kültürlerin etkileşimi sonucunda bir takım kültürel erozyonların yaşanması, uluslararası düzenlemelerin noksanlığından kaynaklanan güvenlik zafiyetleri gibi olumsuzluklar da yaşanabilmektedir. Farklı değerlerin karşılaştığı ancak küreselleşmenin içselleştirilemediği durumlarda zaman zaman çatışma yaşanabilmekte ve bu durumda bir takım değişim hareketleri görülebilmektedir. Böylesine bir değişimin turizme yansması da sürdürülebilirlik anlayışından doğan kavramlardan biri olan yavaş şehirle olmuştur.

Turizm sektörüne varlığını koruyabilme olanağı tanıyan sürdürülebilirlik, sektörün mevcut yol haritasını daha uzun vadeye taşımak için bir fırsat sunmaktadır. Sürdürülebilir kalkınmanın önemi, yatırımların arttırılarak yaşam standartlarının daha kaliteli hale getirilmesi ve kaynakların korunarak gelecek nesillere aktarılmasında oldukça önemli rol oynamaktadır. Küreselleşen dünyada bugüne dek turizm sektörünü sürdürülebilir kılan pek çok strateji uygulanagelmiştir. Bu stratejilerden bazıları sürdürülebilirliğe yönelik toplumların ortaya çıkardığı akımlarla şekillenmiştir. Bu akımlardan biri de yavaş yemek ile ortaya çıkan yavaş akımıdır. Bu akımın turizme en önemli yansması ise yavaş şehir ile olmuştur. Halen yeni sayılan bir yaşam formu olan yavaş şehir anlayışı, 1999 yılında İtalya'da başlamış ve kısa zamanda dünyada birçok ülke ve şehre yayılmıştır. İtalyanca citta (şehir) ve İngilizce slow (sakin/yavaş) kelimesinden oluşan Cittaslow (Yavaş şehir), sürdürülebilirliği var olan değerlerin korunması mantığıyla işlemektedir. Bu anlamda yerel değerlerin korunması ve zarar görmeden pazarlanabilir bir destinasyon haline gelmesi yavaş şehir anlayışının özünü oluşturmaktadır.

Yavaş şehir hareketi yerel değerleri koruyan, yaşam kalitesini arttırmayı hedefleyen, sürdürülebilir kentsel gelişim modelini benimseyen ve yerel yönetimler tarafından desteklenen uluslararası bir organizasyondur (Coşar, 2019, s. 41). Doğru uygulamalar ile bütünleştiğinde yavaş şehir anlayışı, turizm sektörü için değer yaratan bir faktör olacaktır. Ne var ki bu tür özel destinasyonların cazibesinin artmasıyla birlikte, var oluş amaçlarının ötesinde gelişmeler yaşanmaktadır. Türkiye’de bulunan mevcut yavaş şehirlerin istatistikleri doğru okunursa, yola çıkılan amaçlarla örtüşmediği ve dolayısıyla başlangıçtaki var oluş felsefesini tam anlamıyla karşılamadığı görülebilir. Bu noktadan hareketle, bu çalışmada yavaş şehir anlayışının yola çıkış ilkesiyle, Türkiye’deki mevcut uygulama arasındaki çelişki ele alınmak istenmiştir. Bu bağlamda, 18 yavaş şehrin bu unvanı almadan önceki ve sonraki turist sayıları, ortalama geceleme sayıları ve ilçelerin nüfusu incelenmek suretiyle mevcut turizm hareketi eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonunda, yavaş şehir felsefesini benimseyen şehirlerin yerel yönetimlerine özellikle yerel halkın bilinçlendirilmesi noktasında bir takım önerilerde bulunulmuştur.

1. Literatür

1.1. Turizm ve Sürdürülebilirlik

Hızlı yaşam tarzından kaynaklanan uzun vadeli zararlara karşı bir önlem olarak ortaya atılan sürdürülebilirlik anlayışı, doğa-çevre-insan üçgeninden ortaya çıkan ve bu üçgeni etkileyen her şey üzerinde etkisi olan entegre bir kavramdır. En temel anlamıyla sürdürülebilirlik, doğayı ve insanları koruyarak gelecek nesillere daha iyi aktarım yapılabilmesi için mevcut sosyal, ekolojik, ekonomik, politik ve çevresel yaklaşımların nasıl oluşturulması gerektiği ile ilgilidir (Mutdoğan, 2015, s. 143-144).

Zamanla tüketimin artması ve tüketilenin yerine yenisinin o kadar hızlı üretilmemesi insanları ve toplumları sürdürülebilirlik konusunda endişelendirmeye başlamıştır. Kitlesel hale gelmesiyle birlikte turizm sektöründe de sürdürülebilirlik kaygısı oluşmuştur (Yılmaz & Çokal, 2019, s. 203). Sürdürülebilir turizm, insanın etkileşim içinde bulunduğu ya da bulunmadığı çevrenin bozulmadan veya değiştirilmeden korunarak, kültürel bütünlüğün, ekolojik süreçlerin, biyolojik çeşitliliğin ve yaşamı sürdüren sistemlerin idame ettirildiği ve aynı zamanda tüm kaynakların ziyaret edilen bölgedeki insanların ve turistlerin ekonomik, sosyal ve estetik gereksinimlerini karşılayacak şekilde ve gelecek kuşakların da aynı gereksinimlerini karşılayabilecekleri biçimde yönetildiği bir yaklaşımdır. Sürdürülebilir turizm ile turizmin toplum ve çevre üzerindeki olumsuz etkileri en aza indirilerek yerel ekonomiye, doğal ve kültürel mirasın korunmasına, bölge halkı ile ziyaretçilerin yaşam kalitelerinin artmasına katkı sağlanması hedeflenmektedir (Sürdürülebilir Turizm Nedir?, 2019).

Bugüne dek ana fikri sürdürülebilirlik olan ve mevcut kaynakları gelecek nesillere aktarmanın amaç edinildiği farklı felsefeler ortaya konmuştur. Bunlardan biri olan ve İtalya’da hızlı yemek kültürüne bir tepki olarak ortaya çıkan “Yavaş Hareketi (The Slow Movement)”, küreselleşmenin ve beraberinde getirdiği hızlı tüketim alışkanlıklarını yaşamın her alanında sorgulayan ve doğal sürecin dışında bireylerin içine düştüğü aşırı hız tutkusuna karşı mücadele veren bir akımdır (Güven, 2011, s. 113). Gazeteci yazar Carlo Petrini’nin 1986 yılında Roma’da açılan McDonald’s’ı protesto etmek amacıyla yaptığı eylem çağrısıyla başlayan hareket, zamanla tüm dünyada 150’den fazla ülkeye yayılmakla kalmamış, aynı zamanda turizm, tasarım, tıp, finans, mimari, eğitim, medya ve hatta din gibi yaşamın pek çok alanını kapsayacak şekilde büyümüştür (Parkins & Craig, 2006; Honore, 2014; Smith & Pattison, 2014).

Temelinde küreselleşme ve modernleşmenin sebep olduğu ve giderek artan hızlı yaşam ve tüketim kalıplarının karşısında hıza başkaldıran alternatif bir yaşam biçimi olan yavaş hareketinin nüfuz ettiği alanlardan biri de turizm olmuştur. Yavaş turizm, “çeşitlilik arayışıyla insanları birleştiren, yerel kültüre, tarihe ve çevreye saygılı ve sosyal sorumluluğa değer veren (Heitmann vd., 2011, s. 117)” alternatif bir turizm türü olarak yazına girmiştir. İnsanlar artık büyük otellerde veya doğal olmayan ortamlarda tatil yapmak yerine, daha doğal besinler tüketerek, daha doğal ortamlarda ve oldukça sakin yaşayarak dinlenmek istemektedir. Bununla birlikte, dünya nüfusunun her geçen gün daha da kentleşmesiyle şehirlerdeki yaşam kalitesi küreselleşmenin güncel sorunu haline gelmiştir. Böylesi bir ihtiyaçtan doğan “Yavaş Şehir (Cittaslow)” anlayışı, kentsel yaşamda sürdürülebilir kalkınma arayışlarına bir çare olmuş ve sürdürülebilir tüketim anlayışı desteklenerek, sürdürülebilir yerel üretimi öngören, mimarisi, doğası

ve kültürel değerleri korunmuş, insanca ve daha kaliteli bir yaşam ortamına ulaşmak amacıyla başlatılmıştır (Ünal, 2016, s. 15). Turizm açısından yerel bir kalkınma hareketi olan yavaş şehirlerin sahip oldukları özellikler, daha sakin ve doğal ortamlarda dinlenmek isteyen turistler için cazip alanlar olarak görülmüştür. Ancak insanların artan ilgisiyle birlikte gelişmeye başlayan bu şehirler, mekânsal, toplumsal, kültürel ve ekonomik açıdan birtakım olumlu ya da olumsuz durumlar yaşayabilmektedir.

1.2. Yavaş Şehir Kavramı

Küreselleşmenin meydana getirdiği sonuçlardan biri olan hızlı yaşam tarzı, zamanla tatil alışkanlıkları, yeme içme şekilleri, giyim tarzı gibi hayatın her alanına nüfuz etmeye başlamış ve bu durum bazı tüketici kitleleri tarafından endişe duyulan bir konu haline gelmiştir. Bu tür bir sürdürülebilirlik kaygısıyla ortaya çıkan “Slow Food (Yavaş Yemek)” hareketi, sadece doymak amacıyla yemek yemeyen, tüketimin öncesindeki üretimi ve birikimi de önemseyen, özellikle kültürel açıdan özgünlüğü savunan bir tüketici bilincini ortaya koymuş ve akabinde benzer düşüncelerle yola çıkan “Yavaş Şehir (Cittaslow)” gibi akımlara öncülük etmiştir. Kültürel bir yaklaşım olması yönüyle sürdürülebilirlik şehir yaşamı açısından ele alındığında, özellikle şehirlerde yerel kimliğin korunması ve aidiyet duygusunun hissettirilmesi noktasında oldukça önemli hale gelmektedir. Oysa günümüzde modern şehir hayatının küreselleşmenin de etkisiyle yerel kimliğe değer vermeyen çözümlerle homojenleştirildiği görülmektedir. Şehirlerin sahip olduğu yerel kimliğin, doğal kaynakların ve sosyo-kültürel yapının sürdürülmesi için bütünsel bir çözüm önerisi olan yavaş şehir anlayışı bu şekilde ortaya çıkmıştır.

İtalyanca citta (şehir/kent) ve İngilizce slow (yavaş) kelimelerinden oluşan Cittaslow (Yavaş Şehir) hareketi, küreselleşmenin meydana getirdiği tek tip kent yapılarına karşı ortaya çıkan, kentsel alanların kendine özgü özelliklerini koruyan ve aynı zamanda ön plana çıkaran, kentsel ve bölgesel planları buna odaklayan ve küçük şehirlerden oluşan bir ağdır (Radstorm, 2011, s. 98; Akman vd., 2013, s. 42). 1999 yılında Greve in Chianti'nin eski belediye başkanı Paolo Saturnini'nin yaşam kalitesini yükseltmek amacıyla kentlerin kendilerini değerlendirmeleri ve farklı bir kalkınma modeli ortaya koymaları fikriyle ortaya çıkmış ve kısa bir süre içinde uluslararası bir hareket haline gelmiştir. Küreselleşmenin şehirlerin dokusunu standartlaştırmasını önlemek amacıyla ortaya atılan bu düşüncenin temelinde, şehirlerin kendilerine has özelliklerini fark etmeleri ve bu özellikleri korumak için bir yol haritası çizmeleri yatmaktadır. Bu açıdan bakıldığında yavaş şehir anlayışıyla, her şehrin kendine özgü özelliklerinin korunması ve aynı zamanda şehrin geliştirilerek sakinlerinin hayattan zevk alabileceği daha iyi bir ortam oluşturulması hedeflenmektedir (Mutdoğan, 2015, s. 149).

Küreselleşmenin oluşturduğu tehditten doğan yavaş şehir anlayışı, doğal ve kültürel kaynakların yerelde geliştirilmesi ve korunması ilkesine dayalı, aynı zamanda bölgesel anlamda ekonomik gelişmeyi ve kalkınmayı da destekleyen bir turizm hareketidir. Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu (1987) tarafından “gelecek nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılayabilme yeteneğini ortadan kaldırmaksızın şimdiki neslin ihtiyaçlarının karşılanması” olarak tanımlanan sürdürülebilir kalkınma, bir denge arayışını ve bir uzlaşmayı ifade etmektedir (Turgut, 1997, s. 703). Küreselleşmenin getirdiği standartlaşmaya karşı, şehrin kalkınmasını yavaşlatmadan şehri yavaşlatmaya çalışmak; kentlerin kendi yerel yemeklerine, yerel esnafına, kendi gelenek, görenek ve tarihine sahip çıkmasını ve onları

koruyarak dünya üzerinde diğer milyonlarca kentten farklı bir noktada bulunmasını öngörmektedir (Akman vd., 2013, s. 50).

Bir şehrin Cittaslow birliğine üye olabilmesi için bir takım kriterlere uyum sağlaması gerekmektedir. Uluslararası Bilim Komitesi (ISC) tarafından 2013 yılında yapılan son güncellemeyle birlikte kriterlerin sayısı 72 olarak belirlenmiş ve yedi ana başlıkta toplanmıştır (cittaslowtürkiye.org, 2020). Enerji ve çevre politikaları, altyapı politikaları, kentsel yaşam kalitesi politikaları, tarımsal, turistik ve sanatkârlara yönelik politikalar, misafirperverlik, farkındalık ve eğitim politikaları, sosyal uyum ve ortaklıkları içeren bu kriterler, modern yaşamı reddetmeden geleneklerine sahip çıkan şehirlerin sürdürülebilirliği için sahip olunması gereken niteliklerdir. Üyelik için başvuru yapan kentin 50 bin nüfusun altında olması ve belirlenen bu kriterler üzerinden yapılacak puanlama neticesinde en az 50 puan almış olması veya kriterlerden en az %50'sini gerçekleştirmiş olması gerekmektedir (Keskin, 2012, s. 91).

Kamusal alanları ve kentsel yaşamı korumak ve canlandırmak amacı ile yola çıkan yavaş şehir hareketi, 2020 yılı itibarıyla, 30 ülkede 266 üyeye yoluna devam etmektedir (cittaslow.org, 2020). 1999 yılında ilk yavaş şehir olma şansını elde eden Toskana'nın Chianti şehrinin ardından dünya üzerindeki pek çok şehir bu anlayışı benimsemiştir. 2020 yılı itibarıyla birliğe üye olan ülke ve bölgeler ile yavaş şehir sayıları Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Ükelere göre yavaş şehir sayıları

Ülkeler	Üye Sayısı	Ülkeler	Üye Sayısı	Ülkeler	Üye Sayısı
İtalya	86	İngiltere	5	Danimarka	2
Polonya	31	K.K.T.C	5	İsveç	1
Almanya	21	Portekiz	4	Rusya	1
Türkiye	18	Tayvan	4	Güney Afrika	1
Güney Kore	16	Kanada	4	Yeni Zelanda	1
Hollanda	11	Norveç	2	İrlanda	1
Çin	12	Avusturya	3	İzlanda	1
Fransa	10	Avusturalya	3	Macaristan	1
İspanya	9	A.B.D.	2	Finlandiya	1
Belçika	7	Japonya	2	Kolombiya	1

Kaynak: Cittaslow.org (2020).

Türkiye, UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne girmeye hak kazanmış pek çok tarihi ve doğal güzellikleriyle dünyadaki önemli coğrafyalardan biridir. 2009 yılında Türkiye'de ilk yavaş şehir olma unvanına sahip olan İzmir'in Seferihisar ilçesi, hem kendi değerlerini ortaya çıkarmak hem de sürdürülebilir bir yaşam tarzı benimsemek amacıyla birliğe üye olmuştur. 2020 yılına gelinceye dek listesine 17 yavaş şehir daha ekleyen Türkiye, dünya sıralamasında dördüncü sırada yer almaktadır (Tablo 1). Türkiye'de bulunan yavaş şehirler ve bu şehirlere ait üyelik bilgileri Tablo 2'de görülmektedir.

Tablo 2. Türkiye'deki yavaş şehirlerin üyelik bilgileri

Şehirler	Başvuru Tarihi	Kabul Ediliş Tarihi
Seferihisar/İzmir	2009	2009
Akyaka/Muğla	2010	2011
Yenipazar/Aydın	2010	2011
Gökçeada/Çanakkale	2011	2011

Tablo 2. Türkiye’deki yavaş şehirlerin üyelik bilgileri (devamı)

Taraklı/Sakarya	2011	2011
Vize/Kırklareli	2010	2012
Yalvaç/Isparta	2010	2012
Perşembe/Ordu	2011	2012
Halfeti/Şanlıurfa	2011	2013
Şavşat/Artvin	2014	2015
Uzundere/Erzurum	2015	2016
Göynük/Bolu	2014	2017
Eğirdir/Isparta	2014	2017
Gerze/Sinop	2016	2017
Mudurnu/Bolu	2017	2018
Köyceğiz/Muğla	2017	2019
Ahlat/Bitlis	2017	2019
Güdül/Ankara	2016	2020

Kaynak: İlgili belediyelerin web sayfalarından derlenmiştir.

Yavaş şehir, nüfusu belirli bir büyüklüğe ulaşmayan şehirler için geliştirilmiş alternatif bir sürdürülebilir kent modelidir. Sürdürülebilir kalkınmayı mikro düzeyde yavaşlayarak gerçekleştirmek, aynı zamanda bu kentlerin hem benzerleri hem de diğer büyük kentler arasında tanınırlığını da sağlamak için bir yoldur (Akman vd., 2013, s. 51). Ancak tanınırlığın kentlerin cazibe ve çekim merkezi haline gelmesine yol açması, yavaş şehirlerde beklenenin aksine olumsuz gelişmeler yaşanmaya başlanmasına da neden olabilmektedir. Şehirlerin yavaş unvanı almalarının ardından turizm yatırımlarına yönelik arazilerin değerlendirilmesi ve karlılık savaşları, zamanla yapılaşmada görülen çarpıklıklar ve şehrin özgün dokusunun bozulması, şehrin göç alması sonucu artan nüfus ve buna bağlı olarak kriterin karşılanamaması nedeniyle unvanın kaybedilmesi riski, nüfus artışının getirdiği gürültü kirliliği ve yerel halkın yaşam kalitesinin düşmesi gibi olumsuz sonuçlar yaşanmasına neden olabilmektedir. Ne yazık ki yavaş şehirlerin varoluş amacı ile ülkemizdeki algılanışı ve uygulama biçiminden kaynaklanan farklılıklar dikkat çekmektedir (Coşar, 2019, s. 41). Bu noktadan hareketle, Türkiye’deki mevcut uygulamadan kaynaklanan ve yavaş şehir anlayışının temelinde yatan felsefeyle örtüşmeyen konuların ele alınması önem taşımaktadır.

2. Yöntem

Sürdürülebilirlik temelli yavaş hareketi yıllar içerisinde birçok ülke tarafından benimsenmiş ve bu felsefeye uygun çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Yavaş hareketinin en önemli unsurlarından biri olan yavaş şehir akımı da ülkeler tarafından benimsenmiş ve buna uygun olan şehirlere bu unvanın alınması için çalışmalar yapılmıştır. Türkiye’de de İzmir’in Seferihisar ilçesinin yavaş şehir unvanı alması ile başlayan hareket 2020 yılına gelindiğinde de 14 farklı ilde 18 yavaş şehir unvanlı ilçe ile her geçen gün daha fazla benimsenmeye devam etmektedir. Ancak Türkiye’de yavaş şehir olgusu sürdürülebilirlik temelli yaşam felsefesinden ziyade turistik bir çekicilik olarak sunulmaya başlanmıştır. Bu çalışmanın amacı, 18 yavaş şehrin bu unvanı almadan önceki ve sonraki turizm hareketlerini incelemektir. Araştırmada veri toplama aracı olarak ikincil verilerden yararlanılmış ve yavaş şehirlerin yıllara göre istatistiksel bilgileri incelenmiştir. Bu kapsamda yavaş şehirlerin turist sayıları, ortalama geceleme sayıları ve nüfusu istatistiksel olarak değerlendirilmektedir. Yavaş şehir unvanına sahip 18 ilçe

bulunmasına karşın çok yeni bir tarihte, 2019 ve 2020 yıllarında bu unvanı aldıkları için 3 ilçe değerlendirmeye alınmamıştır. Bunun yanı sıra ilçe statüsünü kaybetmesi ve istatistiki verilerine ulaşamaması nedeniyle Muğla Akyaka da değerlendirme dışı bırakılmıştır. Bu kısıtlardan dolayı 14 yavaş şehir araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında yavaş şehir unvanı alan ilçelerin bu unvanı almadan 1 yıl önceki, unvanı aldıkları yıl ve son yayımlanan 2019 yılına ait istatistikleri ele alınmıştır. Bu şekilde unvan almadan önceki ve sonraki süreçte istatistiklerdeki değişimin incelenmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca son yayımlanan veriler de ele alınarak özellikle daha eski tarihlerde bu unvanı alan ilçelerin yıllar içerisindeki nüfus sayısında, turist sayısında ve ortalama geceleme sayısındaki artışı ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

3. Bulgular

Araştırma kapsamında yavaş şehirlere yönelik istatistikler Türkiye İstatistik Kurumu ve Kültür ve Turizm Bakanlığı elde edilerek üç farklı başlık altında ele alınmıştır. Öncelikle yavaş şehir olmanın temel kriterlerinden de biri olan nüfus ele alınmıştır. Yavaş şehir olunabilmesi için bir yerin nüfusunun 50.000'i geçmemesi gerekmektedir. Türkiye'deki 14 yavaş şehrin bu unvanı almadan bir yıl önceki, unvanı aldıkları yıl ve 2019 yılı nüfusu Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3. Yavaş şehirlerin nüfus istatistikleri

Yavaş Şehir	Unvanı Almadan 1 Yıl Önceki Nüfus	Unvanı Aldığı Yıl Nüfus	2019 Yılı Nüfusu
Seferihisar (İzmir) 2009	26945	28603	44 526
Gökçeada (Çanakkale) 2011	7074	8210	9440
Taraklı (Sakarya) 2011	7337	7272	6933
Yenipazar (Aydın) 2011	13326	13078	12481
Yalvaç (Isparta) 2012	52034	52223	46688
Perşembe (Ordu) 2012	32300	32150	31542
Vize (Kırklareli) 2012	28611	28228	28541
Halfeti (Şanlıurfa) 2013	39609	38737	40879
Şavşat (Artvin) 2015	19204	17524	17116
Uzundere (Erzurum) 2016	8058	7776	8153
Eğirdir (Isparta) 2017	32805	32503	31632
Gerze (Sinop) 2017	23068	23661	25327
Göynük (Bolu) 2017	15371	15184	15050
Mudurnu (Bolu) 2018	19066	19327	18880

Kaynak: TÜİK, 2020.

Yavaş şehirlerin nüfus istatistikleri incelendiğinde Seferihisar, Gökçeada ve Halfeti ilçelerinde nüfus artışı olduğu görülmektedir. Diğer ilçelerde ise dalgalanmalı bir nüfus olduğu, artış olmadığı tabloda görülmektedir. Özellikle Seferihisar ilçesinin ilk ve en eski Yavaş şehir olması göz önünde bulundurulduğunda nüfusta ciddi bir artış olduğu görülmekte ve bu artışın devam etmesi halinde nüfusun 50.000'in üzerine çıkmasının kaçınılmaz olacağı düşünülmektedir. Bu durum da Seferihisar'ın Yavaş şehir unvanı için bir risk oluşturmaktadır. Aynı şekilde Yalvaç ve Halfeti'nin nüfusunun 40.000'in üzerinde olması da kriterlerin sağlanmasını ileride zorlaştırabilecek bir durum olarak göze çarpmaktadır.

Çalışmanın temel araştırma sorusunu oluşturan konu ise yavaş şehirlerin yıllar içerisindeki turist sayısıdır. Türkiye'deki 14 yavaş şehrin bu unvanı almadan bir yıl önceki, unvanı aldıkları yıl ve 2019

yılı geceleme yapan turist sayıları Tablo 4'te yer almaktadır. 2020 verileri araştırma sürecinde henüz yayınlanmadığı için en son tarihli yayınlanan 2019 verileri ele alınmıştır.

Tablo 4. Yavaş şehirlerde geceleme yapan turist sayısı

Yavaş Şehir	Unvanı Almadan 1 Yıl Önceki Turist Sayısı	Unvanı Aldığı Yıl Turist Sayısı	2019 Yılı Turist Sayısı
Seferihisar (İzmir) 2009	56534	63404	126313
Gökçeada (Çanakkale) 2011	38844	10665	18917
Taraklı (Sakarya) 2011	2329	3501	1314
Yenipazar (Aydın) 2011	5362	10125	1779
Yalvaç (Isparta) 2012	45372	16774	26485
Perşembe (Ordu) 2012	4858	3868	10170
Vize (Kırklareli) 2012	5641	7808	5679
Halfeti (Şanlıurfa) 2013	-	-	23010
Şavşat (Artvin) 2015	15337	15421	15536
Uzundere (Erzurum) 2016	-	-	6211
Eğirdir (Isparta) 2017	72963	40652	29853
Gerze (Sinop) 2017	29064	9987	13984
Göynük (Bolu) 2017	11569	3539	10081
Mudurnu (Bolu) 2018	93308	106793	101277

Kaynak: TÜİK, 2020.

Yavaş şehirlerin yıllara göre turist sayısına ilişkin istatistikler incelendiğinde yavaş şehir unvanı alınan yıl ile 2019 yılı arasında Seferihisar, Gökçeada, Yalvaç, Perşembe, Gerze ve Göynük ilçelerinde turist sayısında artış olduğu görülmektedir. Diğer ilçelerde ise turist sayısında azalma olduğu bunun da unvanın son yıllarda alınmış olmasına bağlı olduğu düşünülmektedir.

Çalışmanın temel sorusuna cevap aranırken ele alınan bir diğer kriter ise yavaş şehirlerdeki ortalama geceleme sayısıdır. Türkiye'deki 14 yavaş şehrin bu unvanı almadan bir yıl önceki, unvanı aldıkları yıl ve 2019 yılı ortalama geceleme sayısı Tablo 5'te yer almaktadır. Aynı şekilde 2020 verileri araştırma sürecinde henüz yayınlanmadığı için en son tarihli yayınlanan 2019 verileri ile karşılaştırma yapılmıştır.

Tablo 5. Yavaş şehirlerde ortalama geceleme sayısı

Yavaş Şehir	Unvanı Almadan 1 Yıl Önceki Ortalama Geceleme Sayısı	Unvanı Aldığı Yıl Ortalama Geceleme Sayısı	2019 Yılı Ortalama Geceleme Sayısı
Seferihisar (İzmir) 2009	2,5	1,9	2,5
Gökçeada (Çanakkale) 2011	2,2	3	2,1
Taraklı (Sakarya) 2011	1	1,1	1,6
Yenipazar (Aydın) 2011	1,5	1,1	1,7
Yalvaç (Isparta) 2012	1,15	1,1	1
Perşembe (Ordu) 2012	1,1	1	1,3
Vize (Kırklareli) 2012	-	1	2,2
Halfeti (Şanlıurfa) 2013	-	-	1,3
Şavşat (Artvin) 2015	1,1	1,1	1,8
Uzundere (Erzurum) 2016	-	1	1,1
Eğirdir (Isparta) 2017	1,85	1,5	1,4
Gerze (Sinop) 2017	1,4	1,8	1,9
Göynük (Bolu) 2017	3,6	2,9	1,6
Mudurnu (Bolu) 2018	1,9	1,7	3,9

Kaynak: TÜİK, 2020.

Yavaş şehirlerin yıllara göre ortalama geceleme sayısına ilişkin istatistikleri incelendiğinde Cittaslow unvanı alınan yıl ile 2019 yılı arasında Seferihisar, Taraklı, Yenipazar, Vize, Şavşat ve Mudurnu ilçelerinde ortalama geceleme sayısında artış olduğu görülmektedir. Diğer ilçelerde ise ortalama geceleme sayısında bir azalma olmadığı, yaklaşık olarak aynı kaldığı, bunun da unvanın son yıllarda alınmış olmasına bağlı olduğu düşünülmektedir. Bu ilçeler arasında yalnızca Göynük ilçesinde ortalama gece sayısında bir düşüş olduğu görülmektedir.

4. Sonuç

Her şeyin daha fazlasını isteyen, elindeki ile yetinmeyen ve geleceği düşünmeyen toplumların artması insanlar arasında endişeye yol açmış ve sürdürülebilirlik konusunda çalışmalar yapılması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Sürdürülebilirlik temelli birçok felsefe ortaya çıkmış ve bunlardan biri de yavaş felsefesi olmuştur. Yavaş yemek ile ortaya çıkan bu felsefe zamanla etki alanını genişletmiş ve birçok alanda benimsenmiştir. Temelinde sürdürülebilirlik olan yavaş felsefesinin en önemli etki alanlarından biri de yavaş şehirler olmuştur. Belirli kriterleri sağlayan ve nüfusu 50.000'in altında olan yerleşim yerlerine yavaş şehir unvanı verilmeye başlanmıştır. Yavaş şehirler gelenekseli bozmadan geleceğe aktarılmasını benimsemekte ve gelecek nesillerin de bunu devam ettirmesini arzu etmektedir. Ancak zamanla yavaş şehir unvanı bu unvana sahip olan şehirler için bir sürdürülebilirlik kaygısından ziyade etiket haline gelmeye başlamıştır. Bu doğrultuda Türkiye'de yavaş şehir unvanına sahip ilçelerin turizm istatistikleri incelenerek turizm verilerindeki artışın ortaya konulması amaçlanmıştır.

Bu araştırmada ikincil verilerden yararlanılarak yavaş şehirlerin turizm hareketliliği ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Bu amaçla öncelikle yavaş şehirlerin nüfus verileri incelenmiştir. Yavaş şehir olmanın temel kriterlerinden biri nüfusun 50.000'in altında olmasıdır. Yapılan inceleme sonucunda Seferihisar, Gökçeada, Halfeti ve Gerze ilçelerinde yavaş şehir unvanı alındıktan sonra nüfus artışı olduğu görülmektedir. Seferihisar ilçesinde nüfusta ciddi bir artış olduğu görülmekte ve bu artışın devam etmesi halinde nüfusun 50.000'in üzerine çıkmasının kaçınılmaz olacağı düşünülmektedir. Aynı şekilde Yalvaç ve Halfeti'nin nüfusunun 40.000'in üzerinde olması da bu ilçelerin yavaş şehir unvanı için bir risk oluşturmaktadır. Bu ilçelerde nüfus artışının devam etmesi halinde yavaş şehir olma kriterlerini sağlama konusunda zorluklar yaşanılması kaçınılmazdır. Yavaş şehirler ikinci olarak ise geceleme yapan turist sayıları açısından ele alınmıştır. Turizm verileri incelendiğinde yavaş şehir unvanı alınan yıl ile 2019 yılı arasında Seferihisar, Gökçeada, Yalvaç, Perşembe, Gerze ve Göynük ilçelerinde turist sayısında artış olduğu görülmektedir. Diğer ilçelerde ise turist sayısında azalma olduğu bunun da unvanın son yıllarda alınmış olmasına bağlı olduğu düşünülmektedir. Son olarak ise bu ilçelerin ortalama geceleme sayıları ele alınmıştır. Ortalama geceleme sayılarına bakıldığında da yavaş şehir unvanı alınan yıl ile 2019 yılı arasında Seferihisar, Taraklı, Yenipazar, Vize, Şavşat ve Göynük ilçelerinde ortalama geceleme sayısında artış olduğu görülmektedir. Bu bulgular göstermektedir ki yavaş şehir unvanı alan ilçelerde zaman içinde turist sayılarında ve ortalama geceleme sayılarında bir artış meydana gelmektedir.

Yapılan literatür incelemesinde yavaş şehirlerin özellikle Türkiye'de bir turizm ürünü olarak kullanılmaya başlandığı ve bunun yavaş şehirlerin ortaya çıkış felsefesi ile örtüşmediği görülmektedir. Yavaş şehirlerin olumsuz yönlerinden biri olarak kazara turistin gelmesi ve kitle turizminin bir parçası

olan turistlerin yavaş şehirlere yönelmesi olarak görülmektedir (Yurtseven & Kaya, 2011). Yine benzer şekilde yavaş şehirlerin birçoğunda bu unvandan beklenti yerel ekonomiyi canlandırmak ve daha hızlı gelişimini sağlamaktır. Yavaş şehir üyeliği ile turizm odaklı ekonomik gelişim sağlanarak yerel nitelikler uluslararası pazara sunulmaya çalışılmaktadır (Mayer & Knox, 2010). Bir başka çalışmada ise yavaş şehir unvanı alan Seferihisar ilçesinde bu unvanın alınmasından sonra sakinliğin kalmadığı aksine trafik ve gürültünün artması, yapılaşmanın artması, fiyat artışı, nüfus artışı, hızlı yapılaşma, rant artışı ile birlikte sit alanlarının yapılaşması, büyük otellerin kurulması, otopark sorunu, göç, kültürel yozlaşmaya, dokusunun bozulması, halkın bilinçsiz ve kısa vadeli çıkarlarını düşünmesi, çok fazla bilinirliğinin artması ile birlikte büyük şehre yakın olduğu için korumanın zorlaşma, yatırımcıların ilgisini çekmesi gibi bir çok olumsuz durumun ortaya çıktığı görülmüştür (Coşar, 2013). Bu araştırmaların yanı sıra medya organlarına yansıyan haberlerde de yavaş şehir unvanının bir kalkınma aracı hatta turistik çekicilik olarak görüldüğü gözlemlenmiştir. Örneğin bir haber sitesinde “Sakin Şehir Şavşat'ta üç aylık yaz sezonunda otel ve pansiyonlar doldu taşı. 6 bin 162 olan ilçe nüfusu Haziran, Temmuz ve Ağustos aylarında sadece konaklama verilerine göre 16 bin 632 oldu.” şeklinde haberler yapılmıştır (Url 1). Bir diğer haberde ise bir yavaş şehir belediye başkanı “Nüfusu 5200 olan ilçeye 'Sakin Şehir' ünvanının verilmesiyle ilginin daha da çok artacağını düşünmekteyim, bu unvanla Tüm Avrupa ve dünya ilçemizi tanımış oluyor. Bunun da geri dönüşümü mutlaka olacaktır.” şeklinde açıklama yapmıştır (Url 2). Tüm bunlar bu çalışmada incelenen verileri desteklemekte ve yavaş şehir unvanının ortaya çıkış amacından farklı noktalara gelmeye başladığını göstermektedir.

Yavaş şehir unvanının destinasyonlar için bir etiket olmaktan ziyade sürdürülebilirliğin temel alınması gerektiği aksi takdirde destinasyonların yavaşlık ve sakinlikten giderek uzaklaşacağı görülmektedir. Bu doğrultuda öncelikle yerel yönetimlerin bu felsefeyi benimseyerek bu unvan için yola çıkması önerilmektedir. Yavaş şehir unvanına sahip şehirlerin bu unvanı bir rekabet aracından ziyade bir birlik olma aracı olarak kullanması gerekmektedir. Yerel yönetimlerin bu konuda öncelikli olarak yöneticilerine gerekli bilgilendirme eğitimlerini yapması önerilmektedir. Yerel yönetimlerin yerel halkı bu konuda bilinçlendirmesi ve yerel halkın bu konudaki fikirlerini alması oldukça önemli görülmektedir. Tüm yerel halkın kriterleri bilmesi ardından ise bu doğrultuda sakinliği ve yavaşlığı isteyip istemediği tespit edilmelidir. Yerel halkın yanı sıra diğer paydaşların da bu konuda fikrinin belirlenmesi önerilmektedir. Yavaş şehir unvanına sahip olan ve bu unvanı almaya aday olan ilçelerin bu unvanın temel amacının yerel ekonomiyi canlandırmak, daha fazla turist gelmesini sağlamak ve bilinirliği arttırmak olmadığını; aksine yereli korumak, sürdürülebilirliği sağlayarak tüketimi azaltmak ve gelecek nesillere tüm bunların aktarılmasını sağlamak olduğunu benimsemesi gerekmektedir. Bunların yanı sıra yapılan akademik çalışmalarda da yavaş şehir unvanının bir turizm çekiciliği olmaktan ziyade sürdürülebilirlik felsefesi olduğu ve turizmin bu şehirler için oluşturacağı olumsuz etkilerin ortaya koyulması önerilmektedir. Bu araştırma yalnızca istatistiksel veriler değerlendirilerek yapılmıştır. Araştırmanın temel kısıtı zaman ve maliyettir. Bu nedenle daha geniş bir zamanda ve uygun maliyetle yavaş şehir unvanına sahip ilçeler ziyaret edilerek yerel halkın ve diğer paydaşların yaşadığı olumsuzluklar ile unvandan öncesi ve sonrasında yaşananlara ilişkin bir araştırma yapılabileceği düşünülmektedir.

5. Kaynakça

- Akman, E., Negiz, N., & Akman, Ç. (2013). Sürdürülebilir bir kalkınma için yavaşça acele et (Festina Lente). *Yerel ve Bölgesel Kalkınma Küresel ve Yerel Bakış Açılıarı. Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayını*, 1(1), 37-54.
- Cittaslow List*, (2019), Erişildi: https://www.cittaslow.org/sites/default/files/content/page/files/246/cittaslow_list_november_2019.pdf, Erişim Tarihi: 22.01.2020.
- Coşar, Y. (2013) Yavaş Şehir (Cittaslow) *Olgusunun turist davranışları ve yerel halkın kentsel yaşam kalitesi algısına etkileri* (Doktora Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Coşar, Y. (2019). Yavaş şehir–sürdürülebilir turizm paradoksu üzerine eleştirel bir bakış. *Journal of Tourism Theory and Research*, 5(1), 40-50.
- Güven, E. (2011). Yavaş güzeldir: “Yavaş yemek” ten “Yavaş medya” ya hızlı tüketime dair bir çözüm önerisi. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 7(1), 113-121.
- Heitmann, S., Robinson, P., & Povey, G. (2011). Slow food, slow cities and slow tourism. *In Research themes for tourism*, 114-127.
- Honoré, C. (2014). *The slow fix: Lasting solutions in a fast-moving world*. Harpercollins.
- Keskin, E.B. (2012). Sürdürülebilir kent kavramına farklı bir bakış: yavaş şehirler (Cittaslow). *Paradoks Ekonomi Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 8(1), 81-99.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı (2020)*, Erişildi: <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-201120/konaklama-istatistikleri.html>, Erişim Tarihi: 30.01.2020.
- Mayer, H., & Knox, P. L. (2010). Small town sustainability: Prospects in the second modernity. *European Planning Studies*, 18(10), 1545–1565.
- Mutdoğan, S. (2015). Cittaslow movement as a tool for sustainable communities in Turkey, *In Identity, Culture and the Politics of Community Development*, ed. Stacey-Ann Wilson, Cambridge Scholars Publishing, 143-165.
- Parkins, W. & Craig, C. (2006). *Slow living*, berg publishers, New York.
- Radstrom, S. (2014). A place sustaining framework for local urban identity: An introduction and history of Cittaslow. *Italian Journal of Planning Practice*, 1(1), 90-113.
- Smith, C. C., & Pattison, J. (2014). *Slow church: Cultivating community in the patient way of Jesus*. InterVarsity Press.
- Sürdürülebilir Turizm Nedir? (2020)*, Erişildi: <https://www.gelecekturizmde.com/surdurulebilir-turizm-nedir/>
- Turgut, N. (1997). Sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasında katılımın rolü. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 52(1-4), 701-715.
- Türkiye İstatistik Kurumu (2020)*, Erişildi: <https://biruni.tuik.gov.tr/ilgosterge/?locale=tr>, Erişim Tarihi: 30.01.2020.

- URL 1 (2020), Erişildi: <https://www.artvininsesi.com.tr/sakin-sehir-savsatta-oteller-doldu-tasti/>, Erişim Tarihi: 21.01.2020.
- URL 2 (2020), Erişildi: <https://www.haberler.com/tarakli-ilcesi-nde-sakin-sehir-mutlulugu-2830996-haberi/>, Erişim Tarihi: 21.01.2020.
- Ünal, Ç. (2016). Turizm coğrafyasında yeni bir kavram “yavaş şehirler”. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 21(36), 13-28.
- Üyelik Süreci ve Kriterler (2020)*, Erişildi: <https://cittaslowturkiye.org/uyelik-sureci-ve-kriterler/>, Erişim Tarihi: 21.01.2020.
- Yılmaz, İ. & Çokal, Z. (2019). Yavaş turizm, *İçinde Alternatif Turizm*. Ed. Şule Aydın ve Duygu Eren, Ankara, Detay Yayıncılık, 203-216.
- Yurtseven, H. R. & Kaya, O. (2011). Slow tourists: A comparative research based on cittaslow principles. *American International Journal of Contemporary Research*, 1 (2): 91-98.